

WSA: Pojęcie "świadczenia nienależnego", to obiektywne pojęcie odnoszące się do sytuacji świadczenia bez podstawy prawnej, zaś "świadczenia nienależnie pobranego" oznacza pobranie świadczenia przez osobę, której można przypisać określone cechy, tj. zła wiara. Aby ją stwierdzić, należy w pełny sposób rozpatrzyć zgromadzony materiał dowodowy.

WSA w Krakowie dokonał wykładni dwóch pojęć używanych często w rozstrzygnięciach w przedmiocie polityki socjalnej. Wyrok dotyczy sprawy zapoczątkowanej skargą na rozstrzygnięcie samorządowego kolegium odwoławczego, które uznało za nienależnie pobrane jedno ze świadczeń wypłaconych na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami małoletniej przyjmowanej do rodziny zastępczej. Decyzja SKO podtrzymała decyzję organu I instancji, tj. dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, który uznał, że przyznana kwota w wysokości 700 zł została wydana w sposób niezgodny z przeznaczeniem.

Organ ustalił, że rodzina zastępcza przeznaczyła kwotę przyznaną w drodze świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanej do rodziny zastępczej małoletniej, na zakup mebla - toaletki, niestanowiącego odpowiedniego miejsca dla nauki dla dziecka, podczas gdy właśnie spełnienie tego celu i stworzenie małoletniej odpowiednich warunków nauki i odrabiania lekcji, miało stanowić uzasadnienie dla przekazania rodzinie pieniędzy. W związku z tym, organ wszczął postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia nienależnie pobranego świadczenia wypłaconego rodzinie zastępczej, zarzucając jej wprowadzenie organu w błąd. Rodzina zastępcza odwołała się od decyzji, argumentując iż także toaletka może stanowić odpowiednie miejsce do nauki, a tym samym czynić zadość wymaganiom zapewnienia dziecku odpowiednich warunków, leżącym u podstaw świadczenia.

W tym miejscu należy podkreślić, że w doktrynie przez pojęcie "wprowadzenia w błąd" rozumie się świadome działanie, w następstwie którego organ dysponuje informacjami i wiadomościami, które nie są zgodne ze stanem faktycznym, jaki w danej sprawie występuje, zaś stronie zostaje przyznane i wypłacone nienależne świadczenie. W takim przypadku można mówić o nienależnym pobraniu świadczenia, które nie zachodzi, jeśli któraś z przesłanek złej wiary i świadomości wprowadzenia organu w błąd, nie zostanie odpowiednio stwierdzona i uzasadniona.

Sąd administracyjny uznał, że skarga rodziny zastępczej zasługuje na uzasadnienie. Jak wynika z rozstrzygnięcia, zarówno dyrektor PCPR, jak również SKO podjęli decyzję na podstawie swoich subiektywnych przypuszczeń, nieopartych należyłą wiedzą, a także zbyt pochopnie uznali, że w opisywanej sytuacji rodzina zastępcza dopuściła się wprowadzenia organu w błąd. W ocenie Sądu zabrakło szczególnie ustaleń motywacji skarżących, przez co nie można z całą stanowczością stwierdzić, że ich działania były obliczone na świadome zmanipulowanie organem. W związku z tym, Sąd stwierdził naruszenie przez organy obydwu instancji zasady prawdy obiektywnej (art. 7 k.p.a.), przepisu art. 77 § 1 k.p.a. obligującego do zebrania i rozpatrzenia w sposób wyczerpujący całego materiału dowodowego, jak i art. 80 k.p.a. ustanawiającego zasadę swobodnej (lecz nie dowolnej!) oceny dowodów. Za naruszenie uznano także brak odpowiedniego uzasadnienia faktycznego, wyjaśniającego na podstawie jakich dowodów organy uznały, że rodzina zastępcza dopuściła się świadomego wprowadzenia w błąd, przez co nie wypełniono dyspozycji art. 107 § 3 k.p.a. stanowiącego o wymaganych prawnie elementach składowych uzasadnienia decyzji.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uwzględnił skargę rodziny zastępczej i uchylił zaskarżone decyzje, a także zasądził od SKO na rzecz skarżących zwrot kosztów postępowania.

Co oznacza nienależne pobranie świadczenia i w jaki sposób można to stwierdzić? Wyjaśnia WSA

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: niedziela, 15, grudzień 2024 15:43

Piotr Majoch

Odsłony: 1210

Wyrok WSA w Krakowie z 6 listopada 2024 r. (sygn. III SA/Kr 757/24)

Źródło: [CBOSA](#)